

Postup večerní

S výběrem z oktoichu

Večerní pro sobotu a neděli večer

Při službě večerní nutno mít na paměti, že bohoslužba se vztahuje nikoliv k uplynulému ale k nastávajícímu dni. V liturgickém životě církve totiž den začíná už předcházejícím večerem – a to konkrétně právě večerní bohoslužbou, která je tedy první bohoslužbou začínajícího dne. Čili v sobotu večer se koná bohoslužba, jež patří už k oslavě neděle. (V poznámkách je taková služba označena buď jako „nedělní večerní“ nebo jako služba „v sobotu večer“.) Bohoslužba konaná v neděli večer se tedy vztahuje už k pondělku (stejně to platí pro všechny ostatní dny).

Píše-li se tudíž u některého večerního hymnu, že je „nedělní“, pak se zpívá už v sobotu večer. Píše-li se (např. u prokimenů), že se zpívá „v sobotu večer“, znamená to, že je to nedělní prokimen.

Tato knížečka obsahuje ve své první části podrobný postup kompletního obřadu večerní bohoslužby (velké i každodenní večerní) pro všechny dny v roce. Připojeny jsou schematické a místy dle místních možností zjednodušené typikonální pokyny.

V druhé části je výběr z oktoichu (osmihlasníku). Jsou zde ke všem osmi hlasům veškeré stichiry potřebné k večerní službě v sobotu a v neděli večer. (V nouzi je možno používat stichiry pro neděli večer i k večerní službě pro ostatní všední dny.)

Doplňkem je zvlášť připravená třetí část, kterou tvoří výběr z triodu postního, který je potřebný pro velkopostní bohoslužbu v neděli večer – počínaje večerem syropustní neděle až po večer 5. neděle Velkého půstu. — Tato knížka byla rozšířena o stichiry pro všechny velkopostní neděle (tj. pro večerní v sobotu večer).

K tomu dále náleží výběr z triodu postního (je ve dvou dílech), kde jsou stichiry pro večerní bohoslužby od neděle celného a farizeje a v době velkopostní.

A dále výběr z triodu květného (je ve dvou dílech) se stichirami pro bohoslužby v době paschální až do Pasedátnice a svátku všech svatých.

Postupně je též publikována rozšířená svátková minea (výběr stichir a dalších textů potřebných pro večerní bohoslužbu a liturgii), kde je vše potřebné k oslavě svátků a památek nejvýznamnějších svatých.

Vše je k dispozici v PDF na internetové adrese:
pravoslavi.cz/download

Postup večerní

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Žalmista: Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě!

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy, jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ, poklade blaha a dárce života, přijď a usídlíš se v nás a očistiž nás ode vši skvrny a spasiž, Blahý, duše naše.

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi. † (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi. Pane, očišť hříchy naše. Vládce, odpusť přestoupení naše. Svátý, navštiv a zhoj nemoci naše pro jméno své.

Hospodi, pomiluj. (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim a neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Kněz: **Neboť tvé jest království i moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Hospodi, pomiluj. (12×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Žalmista: Pojdte, pokloňme se Králi našemu Bohu. †

Pojdte, pokloňme se a padněme před Kristem, Králem naším Bohem. †

Pojdte, pokloňme se a padněme před samým Kristem, Králem a Bohem naším. †

Kněz: *(čte potichu sedm světelných modliteb)*

1. Hospodine slitovný a milostivý, dlouhoshovívavý a mnohomilostivý, vyslyš modlitbu naši a přijmi hlas prosby naší, učiň s námi znamení dobré¹ – uveď nás na cestu tvou, abychom kráčeli v pravdě tvé. Dej radost srdcím našim, aby se bála svatého jména tvého, protože veliký jsi ty a tvoříš divy. Ty jsi Bůh jediný a není mezi bohy žádný jiný podobný tobě, Hospodine, – mocný ve svém milosrdenství a dobrotivý v síle své, který pomoc, útěchu a spásu dáváš všem, kdož doufají ve jméno svaté tvé. — Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

2. Hospodine, ve hněvu svém nás netrestej a ve svém rozhorlení nás nekárej; ale nakládej s námi dle milosrdenství svého, lékaři a uzdraviteli duší našich. Uveď nás do přístaviště vůle své. Osvěť oči srdcí našich k poznání pravdy tvé a popřej nám, abychom zbytek tohoto dne i celý věk života svého strávili pokojně a bez hříchu, na přímluvy svaté Bohorodice i všech svatých. — Neboť tvá jest vláda a království i moc a sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

3. Hospodine, Bože náš, rozpomeň se na nás, hříšné a neužitečné služebníky své, když vzýváme svaté jméno tvé, a nedejž, abychom byli zahanbeni, když důvěřujeme v milost tvou; avšak daruj nám, Hospodine, vše, oč prosíme ke spasení, a učiň nás hodnými milovati tebe a tebe se báti z celého srdce svého a ve všem plniti vůli tvou. — Neboť dobrotivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

4. Ty, jenž jsi od svatých mocností oslavován neumlkajícími písněmi a neustálým chvalořečením, naplň též naše ústa chválením tebe, abychom vyvýšili jméno tvé svaté. Popřej nám míti účast a dědictví se všemi, kdož se vpravdě bojí tebe a příkázání tvá zachovávají; na přímluvy svaté Bohorodice a všech svatých tvých. — Neboť tobě náleží všechna sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

5. Hospodine, Hospodine, který v ruce své přečistě vše držíš, k nám jsi shovívavý a rmoutíš se nad poklesky našimi, pomni slitování svých a milosrdenství svého; navštiv nás dobrotou svou a dej, abychom milostí tvou po zbytek tohoto dne unikli rozličným úkladům zla a zachovej neposkvrněným život náš blahodátí nejsvětějšího Ducha svého. — Milostí a lidumilností jednorozeného Syna svého, s nímž veleben jsi s nejsvětějším a blahým a oživujícím Duchem svým, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

6. Bože veliký a podivuhodný, který spravuješ všechno s nevýslovnou dobrotou a bohatou prozřetelností a který jsi pozemská dobra nám daroval, svěřil nám slíbené království a dobrodiními svými ukázal nám cestu, jak se varovati zla v uplynulé části tohoto dne; dej, ať také zůstatek času strávíme bez hříchu a před svatou slávou tvou oslavujeme tebe, jediného dobrého a lidumilného Boha našeho. — Neboť tys Bůh náš, a tobě slávu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

7. Bože veliký a vznešený, který jediný jsi věčný a přebýváš ve světle nepřístupném, který jsi všechno moudře stvořil, oddělil světlo od tmy a slunci ustanovil, aby vládlo ve dne, měsíci a hvězdám pak, aby vládly v noci, a který jsi nás hříšné učinil hodnými přiblížiti se také tohoto dne s vyznáním před tvář tvou a přiněsti tobě večerní slavosloví; sám, Lidumile, řídíš modlitbu naši, aby se vznášela k tobě jako kadidlo, a přijmi ji jako vůni příjemnou. Dej, ať přítomný večer a následující noc jsou pokojny. Oděj nás zbrojí světla, vysvobod' nás od hrůz nočních a ode všeho, co se v noci plíží; uděl nám spánek, ježž jsi nám k osvěžení daroval, prostý dábelských přeludů. Sám, Vládce, Dárce dobra, dej, abychom na ložích svých s dojetím v noci pamatovali svatého jména tvého, a jsouce osvíceni naučením přikázání tvých, povstali s duchovní radostí k oslavě dobroty tvé a milosrdenství tvému přinášeli prosby a modlitby za hříchy své a všeho lidu tvého, ježž na přímlyvy svaté Bohorodice navštiv milostí svou. — Neboť blahý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Žalmista: (čte žalm 103. / 104.)

Dobrořeč, duše má, Hospodinu. Hospodine, Bože můj, tys nadevše² veliký.

Oděn jsi ve slávu a velebnost. Světlem oblékáš se jako rouchem. Nebesa rozestíráš jako kůži *stanovou*. Shromažďuješ vody u sebe ve výšinách.³

Oblaka používáš jako svůj vůz, na perutích větru kráčíš. Anděly své utvořil jsi jako *vanutí* vichru⁴ a služebníky tvé jako plamen ohnivý.

Založil jsi zemi na *pevných* základech jejích a nepohne se na věky věkův⁵.

Propast ji halí jako roucho; nad horami stály vody.

Jak jsi jim pohrozil, rozeběhly se; rachot hromu tvého je zaplašil.

Zdvihají se *vlny jako* hory a klesají *jako* roviny na místo, jež jsi jim určil.

Meze jsi jim položil, které nepřekročí, nevrátí se, aby přikryly zemi.

Určuješ pramenům v roklicích⁶ *uvěřat*, aby mezi horami vody tekly;

napájejí všelikou zvířenu polní, divocí osli z nich ukojí žízeň svou.

U nich má své hnízdo ptactvo nebeské, mezi skalami šveholící. Svlažuješ hory se své klenby, plody díla tvého nasycuje se země. Trávě dáváš růsti pro dobytek, jakož i bylinám pro potřebu lidí, abys tak vyvodil chléb ze země.

Víno rozveseluje srdce člověka, takže *jeho* obličej září *jako pomazaný* olejem. Chléb pak srdce člověka posiluje.

Dosyta pítí mohou polní stromy i cedry libánské, kteréž *Bůh* sázel;

tam staví si ptactvo hnízda svoje, čapí hnízdo jim vévodí.

Vysoké hory patří kozorožcům⁷, skály pak jsou útočištěm zajícům.

Bůh učinil měsíc, by časy *odměřoval*; slunce ví, kdy dlužno mu zapadati.

Privádíš tmu, i nastává doba noční; v té se hýbají všechna zvířata lesní;

lvi řvou po kořisti, žádajíce na Bohu pokrm sobě.

Vzešlo slunce, a sbírají se znovu a do doupat se ukládají.

Tu pak vychází člověk k dílu svému, aby pracoval až do večera.
Jak vznešená jsou díla tvá, Hospodine! Všechno jsi moudře učinil.

Plna je země tvorstva tvého. Moře tu velké a širé;
v něm nesčíslný počet havěti⁸, živočichů malých i velkých.
Tam proplovávají koráby a drak⁹, jehož jsi stvořil, abys ho ponížil.

Všechno od tebe očekává, že jim dáš pokrm v čas příhodný.
Ty dáváš jim, a oni berou; otevíráš ruku svou, a všichni jsou naplnění blahem.

Odvrátíš-li však tvář svou, děsí se¹⁰; odnímáš-li jim ducha, ztrácejí se a navracejí se v hlínu svou.

Pošleš ducha svého, utvářeni jsou opět¹¹, a *tak* obnovíš tvář země.

Sláva Hospodinova budiž na věky. Radost má ze svých skutků Hospodin.

Pohlédne na zemi, a začne se třást; dotkne se hor, a kouří se z nich¹².

Zpívati budu Hospodinu po celý život svůj; chváliti budu Boha svého, dokud žíti budu.

Kéž se mu líbí rozjímání moje, já pak radovati se budu v Hospodinu.

Kéž by vymizeli hříšníci ze země, a bezbožníci – aby již nebyli!
Dobrořeč, duše má, Hospodinu!

Slunce ví, kdy dlužno mu zapadati, přivádíš tmu, i nastává doba noční.

Jak vznešená jsou díla tvá, Hospodine! Všechno jsi moudře učinil.

Sláva Otc i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Alleluja, alleluja, alleluja, sláva tobě, Bože! † (3×)

(Ektenie velká:)

Kněz: V pokoji k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za metropolitu našeho vladyku (*jméno*) [i za vladyku našeho (*jméno*)], za důstojné kněžstvo, diákonstvo v Kristu, za veškeré duchovenstvo a lid k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za vlast naší a její představitele k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za město toto [vesnici tuto; svatý monastýr tento], za všechna města a země i za ty, kteří podle víry v nich žijí, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za příznivé počasí, za hojnost plodů zemských a za pokojné časy k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Za cestující po zemi, vodě i vzduchem, za nemocné, trpící, zajaté a za spásu jejich k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: **Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Na velké večerní (v předvečer neděle a některých svátků) se píše z 1. kathismy 1. antifona – Blažený muž (1. žalm); nebo se čte celá kathisma podle typikonu; poté je malá ektenie. Na všednodenní večerní se toto všechno vynechává.

Žalmista:

Blažený muž, kterýž nechodí na radu bezbožných.

Alleluja (3×).

Neboť zná Hospodin cestu spravedlivých, kdežto cesta bezbožných končí záhubou. Alleluja (3×).

Služte Hospodinu s bázní a jásejte jemu s úctou.

Alleluja (3×).

Blažení všichni, kdož doufají v něho. Alleluja (3×).

Povstaň, Hospodine, spasiž mne, Bože můj. Allelujah (3×).

U tebe, Hospodine, jest spása, a nad lidem tvým požehnání tvé.

Alleluja (3×).

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen. Alleluja (3×).

Alleluja, alleluja, alleluja, sláva tobě, Bože. † (3×)

Kněz: **Opět a opět v pokoji k Hospodinu modleme se.**

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: **Neboť tvá jest vláda a království i moc a sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

(Konec malé ektenie)

Věřící: (Úryvek ze žalmu 140. / 141.)

Hospodine, k tobě volám, vyslyš mne; vyslyš mne, Hospodine. Hospodine, k tobě volám, vyslyš mne; pozoruj hlas modlitby mé. Když vzývám tebe, vyslyš mne, Hospodine. Vznášej se moje modlitba jako kadidlo před tebou. Pozdvižení rukou mých, žertva večerní; vyslyš mne, Hospodine.

Dále úryvky ze žalmů 140. / 141. a 141. / 142.:

Postav, Hospodine, stráž k ústům mým, dveře rtů mých ohlídej¹³.

Dej, ať srdce moje se nekloní k řečem lstivým kvůli vymýšlení vytáček¹⁴ z hříchů, jak to činí lidé konající nepravost; s takovými¹⁵ ať nejsem spojován¹⁶.

Spravedlivý mne vyučuje¹⁷ milosrdenstvím a usvědčí mne. Avšak olej hříchu ať neskane na hlavu mou.¹⁸

Ani modlitba moje nechť jim není příjemná. Pohlceni byli u skály jejich soudcové¹⁹.

Slyšena byla řeč moje, neboť je v ní síla²⁰. Jako hrouda hlíny rozpadá se na zemi, rozsypou se v podsvětí²¹ jejich kosti.

K tobě, Hospodine, *pozvedám* oči své, v tebe doufám, Hospodine, neodnímeš duši mou.²².

Ochraň mne před osidlem, jež na mne políčili, před léčkami těch, kdo činí nepravosti.

Ať se bezbožní chytí do svých pastí; avšak já zůstanu samotný, dokud neprojdou²³.

Hlasem svým k Hospodinu volám, hlasem svým se modlím k Hospodinu.

Vylévám před Ním modlitbu svou, trápení své mu oznamuji.

Když ze mne prchal duch můj, ty znal jsi *i tehdy* stezky mé.

Na cestě té, jíž jsem kráčel, osidlo mi nastražili.

Pohlédnu-li napravo a hledím – není zde nikdo, kdo by se ke mně znal.

Neměl jsem, kam se utéci. Není tu nikoho, kdo by se ujal duše mé.

Hospodine, k tobě volám, řka: Ty jsi naděje má a podíl můj v zemi živých.

Uděl svou pozornost modlitbě mé, neboť jsem zcela ponížen.

Vysvoboď mne od pronásledovatelů mých, neboť jsou silnější než já.

Žalmista: (čte následující stíšky a po každém čte příslušnou **stichiru na „Hospodine, k tobě volám“** – nejdříve náležitý počet stichir z osmihlasníku a pak další stichiry z mineje; v případě všech svátků čte všechny stichiry jen z mineje – v sobotu večer to však platí jen pro svátky Páně z dvanáctera. V době velkopostní a popaschální viz triod. Ve všední den a na malé svátky brát stichiry „na 6“; v ostatní svátky většinou „na 8“; v sobotu večer „na 10“.

Na 10: Vyveď ze žaláře duši mou, abych oslavoval jméno tvé.

Čekají spravedliví, že mne odměníš.

Na 8: Z hlubin volám k tobě, Hospodine, Hospodine, vyslyš volání mé.

Kéž bude tvé ucho naslouchat hlasu prosby mé.

Na 6: Budeš-li nepravosti míti na zřeteli, Hospodine, Hospodine, kdož obstojí? U tebe však je očistění.

Pro jméno tvé, Hospodine, čekal jsem na tebe, očekává duše má tvé slovo; doufá duše má v Hospodina.

Na 4: Od stráže jitřní až do noci, od stráže jitřní nechť doufá Israel v Hospodina.

Neboť u Hospodina je milost a hojné je u Něho vysvobození. On vysvobodí Israele ze všech jeho nepravostí.

Chvalte Hospodina, všichni národové; vychvalujte Ho, všichni lidé!

Neboť upevnila se jeho milost nad námi a pravda Hospodinova zůstává navěky.

Žalmista: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Následuje „stichira na Sláva“ pro svátek toho dne z mineje (případně z triodu), **pokud je tam uvedena**; pokud uvedena není, tak po »Sláva...« hned »Í nyní...« a poté bohorodičen; viz níže.

Žalmista: I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Následuje 1. bohorodičen – podle typiku z osmihlasníku (v sobotu večer **dogmatik** z nastupujícího hlasu; ve všední den bohorodičen dle hlasu »Slávy«, pokud je; v pátek večer dogmatik končícího hlasu). Nemá-li svatý »Slávu« a není-li předepsáno zpívat dogmatik, pak se zpívá bohorodičen z minejní služby svatému (obvyklé ve všední den); v úterý večer a ve čtvrtek večer zpívá se tzv. křížový bohorodičen. Má-li ve všední den svátek zvlášť významný svatý (s polyjelejem či bděním), tedy se bere dogmatik z oktoichu podle hlasu »Slávy«. Je-li velký svátek, pak vše ze služby

svátku – v sobotu večer to však platí jen pro svátky Páně. Je-li velkopostní či popaschální doba, nahlédni do triodu.

Při velké večerní se nyní koná vchod a kněz potichu říká modlitbu vchodu:

Večer, za svítání a v poledne chválíme a blahoslovíme tebe, díky vzdáváme tobě a modlíme se k tobě, Vládce všech: Nechť vznáší se modlitba naše jako kadidlo před tebou; nedej, aby srdce naše uchylovala se k řečem nebo myšlenkám zlým, ale vysvoboď nás ode všech, kdož úklady činí duším našim; neboť k tobě, Hospodine, Pane, obráceny jsou oči naše a v tebe složili jsme naději svoji; nedopusť, Bože náš, abychom byli zahanbeni. — Neboť tobě náleží všechna sláva, čest i klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Na to kněz žehná vchod, říkáje tiše: Blahosloven vchod svatých tvých, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův. Amen.

Kněz: Velemoudrost! Povznesme se!

Věřící: *(hymnus od Sofronia, patriarchy jerusalemského)*

Světlo tiché, svaté slávy, nesmrtelného Otce nebeského, Svatého, Blaženého, Ježíši Kriste. Přišedše k západu slunce a spatřivše záři večerní, opěváme Otce, Syna i Svatého Ducha, Boha. Synu Boží, jenž dáváš život, hoden jsi po všechny časy hlasy ctihodnými být opěvován. Pročež svět tebe velebí.

Kněz: **Pozor mějme! Pokoj všem! Velemoudrost!**

*Dále se zpívá **prokimen** podle dne:*

V sobotu večer: 1. Hospodin kraluje, **I** oděn jest velikolepostí.

2. Oblékl se Hospodin v sílu a prepásal se.

3. Neboť upevnil vesmír, kterýž se nepohne.

4. Domu tvému náleží svatost, Hospodine, navěky.

V neděli večer: 1. Aj, nyní dobrořečte Hospodinu, **I** všichni služebníci Hospodinovi.

2. Stojící ve chrámě Hospodinově, v nádvořích domu Boha našeho.

V pondělí večer: 1. Hospodin mne vyslyší, **I** když jej budu vzývati.

2. Když volal jsem, vyslyšel mne Bůh spravedlnosti.

V úterý večer: 1. Milost tvá, Hospodine, **I** následovati mne bude po všechny dny mého života.

2. Hospodin jest pastýř můj, nebudu míti nedostatku. Na místa hojnosti mne přivede.

Ve středu večer: 1. Bože, ve jménu svém spasiž mne, **I** a silou svojí spravuj mne.

2. Bože, vyslyš modlitbu mou, popřej sluchu slovům úst mých.

Ve čtvrtek večer: 1. Pomoc má jest od Hospodina, **I** kterýž učinil nebe i zemi.

2. Pozdvihuji oči své k horám, odkudž přijde pomoc má.

V pátek večer: 1. Bože, ochránce můj jsi ty; **I** milost tvá mne předchází.

2. Vytrhni mne z rukou nepřátel mojich, Bože, a od těch, kteří povstávají proti mně, vysvobod' mne.

*Na velké večerní před velkými svátky nebo při službě s litíjí se čtou **paremije**: většinou 3 čtení ze Starého zákona (při zavřených královských dveřích – věřící mohou sedět), méně často jsou čtení z Nového zákona (při otevřených královských dveřích – věřící stojí).*

Kněz: Velemoudrost!

Žalmista: Čtení z knihy proroka..., čtení z knihy Stvoření...

Kněz: Pozor mějme!

Žalmista: (čte *paremii*)

(*Konec **paremii***)

*Na velké večerní nyní následuje **ektenie vroucí**. Při všednodenní večerní se koná až po troparech a začíná až od „Smiluj se nad námi, Bože...“ (čili bez prvních dvou proseb).*

(*Ektenie vroucí*)

Kněz: **Rceme všichni z celé duše a z celé mysli své, rceme.**

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Hospodine, Vševládce, Bože otců našich, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za metropolitu našeho vladyku (*jméno*), [vladyku našeho (*jméno*),] a všechny naše bratry v Kristu.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za bratry naše, kněze, mnišské duchovenstvo a všechno bratrstvo naše v Kristu.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za vlast naši a její představitele ve správě státní i ve vojsku.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za blažené a věčné paměti hodné zakladatele svatého chrámu tohoto i za všechny pravoslavné dříve zesnulé otce i bratry, zde a všude jinde odpočívající.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za milost, život, pokoj, zdraví, spásu, navštívení, odpuštění a prominutí hříchů pro služebníky Boží z bratrstva svatého chrámu tohoto.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: Ještě modlíme se za ty, kteří přinášejí dary a kteří dobrodiní činí ve svatém a veledůstojném chrámě tomto, za přísluhující, zpívající a přítomný lid, očekávající od tebe velikých a hojných milostí.

Věřící: Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

Kněz: **Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

(Konec ektenie vroucí)

Žalmista:

Dejž, Hospodine, abychom večer tento | bez hříchu strávili.

Blahosloven jsi, Hospodine, | Bože otců našich,

a chváleno a velebeno jest jméno tvé | na věky. Amen.

Budiž, Hospodine, milost tvá na nás, |

neboť doufali jsme v tebe.

Blahosloven jsi, Hospodine, | pouč nás Zákonem svým.

Blahosloven jsi, Vládce, | nauč nás Zákonu svému.

Blahosloven jsi, Svatý, | osvěť nás zákony svými.²⁴

Hospodine, milost tvá jest na věky, |

neopovrhuj dílem rukou svých.

Tobě náleží chvála, | tobě náleží píseň,
tobě sláva náleží, | Otci i Synu i Svatému Duchu,
i nyní i vždycky, | až na věky věkův. Amen.

Následuje ektenie prosebná:

Kněz: **Vykonejme večerní modlitbu** naši k Hospodinu.

Věřící: ↓ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Věřící: ↑ Hospodi, pomiluj.

Kněz: Abychom celý večer dokonale, svatě, pokojně a bez hříchů strávili, Hospodina prosme.

Věřící: ↓ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za anděla pokoje, věrného vůdce, ochránce duší a těl našich, Hospodina prosme.

Věřící: ↑ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za odpuštění a prominutí hříchů a poklesků našich Hospodina prosme.

Věřící: ↓ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za to, co je dobré a užitečné duším našim, a za mír světa Hospodina prosme.

Věřící: ↑ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Abychom ostatní čas života svého v pokoji a pokání skončili, Hospodina prosme.

Věřící: ↓ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Za křesťanské skonání života našeho, bez bolesti, bez zahanbení, v pokoji a za dobré zodpovídání se na hrozném soudu Kristově prosme.

Věřící: ↑ Dejž, ó Pane! (Dejž, Hospodine.)

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslovenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhu i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Věřící: Tobě, Hospodine.

Kněz: **Neboť dobrotivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě**

chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: **Pokoj všem.**

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: **Skloňme hlavy své před Hospodinem.**

Věřící: *(zpívají pomalu se skloněnou hlavou):*

Před tebou, Hospodine.

Kněz: *(modlí se tiše)*

Hospodine, Bože náš, který jsi nebesa sklonil a sestoupil pro spasení pokolení lidského, shlédni na služebníky své i na dědictví své; neboť před tebou, přísným a lidumilným soudcem, služebníci tvoji sklonili hlavu i šíji svou; neočekávají pomoci od lidí, nýbrž od tebe očekávají milosti a touží po spasení tvém. Opatruj je každého času i tohoto večera, ochraňuj je také v nastávající noci před každým nepřítelem a všelikým působením ďábelským, před daremnými myšlenkami a úmysly zlými.

(Hlasitě:) **Budiž vlada království tvého blahoslovena a velebena, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Věřící: Amen.

Nekoná-li se litije ani bdění, pak se teď přednášejí stichiry na stichovně. Pokud se slouží litije nebo se koná bdění, následují nyní litijní stichiry příslušného svátku (jsou uvedeny v mineji ve službě svátku před stichirami na stichovně, případně v triodu); po nich následuje litijní ektenie.

Litijní ektenie:

Kněz: Spasiž, Bože, lid svůj a požehnej dědictví svému. Navštiv svět svou milostí a slitovností, pozdvihni korouhev křesťanů pravoslavných a sešli na nás bohaté své milosti. Na přímluvy nejčistší Vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, mocí uctívaného a životodárného kříže, s přispěním úctyhodných nebeských beztělesných mocností, důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých našich otců velikých učitelů celého světa a světitelů Basila Velikého, Řehoře Theologa a Jana Zlatoústého, svatého otce našeho Mikuláše, arcibiskupa Myr Lykejských, divotvorce, svatých apoštolům rovných Cyrila

a Metoděje, učitelů slovanských, svatého zbožného knížete Rostislava Moravského, svatého mučedníka a knížete českého Václava a svaté mučednice kněžny Ludmily, ctihodných a bohosnosných otců našich, Ivana, poustevníka českého, a Prokopa Sázavského, světitele mučedníka Gorazda Českého a Moravsko-slezského, světitele vyznavače Alexije Karpatského, svatých vítězných mučedníků, ctihodných a bohosnosných otců našich, svatých a spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, svatého (*jméno svatého, jehož jest chrám a jehož je svátek*) a všech svatých, prosíme tebe, mnohomilostivý Pane, vyslyš nás hříšné, modlící se k tobě, a smiluj se nad námi.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (40×)

Kněz: Ještě modlíme se za pravou víru vyznávající a Krista milující pravoslavné pokolení naše. Za jeho vítězství, zachování, pokoj, zdraví a záchranu. Aby mu Pán a Bůh náš ve všem přispěti ráčil a ku pomoci byl, aby pod nohy našeho rodu pravoslavného srazil každého nepřítele a škůdce jeho.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (30×)

Kněz: Ještě modlíme se za jejich svatosti pravoslavné patriarchy, za metropolitu vladyku (*jméno*) [za vladyku (*jméno*); za archimandritu, igumena (*jméno*)], i za všechno v Kristu bratrstvo naše, i za každou duši křesťanskou trpící a zarmoucenou, milosti Boží a pomoci žádající; za záštitu města tohoto [svatého příbytku tohoto] a všech v něm žijících [vsi této a všech v ní žijících]; za mír a *dobrý* stav celého světa; za blaho svatých církví Božích; za spasení a pomoc těm, kteří se s pílí a bázní Boží namáhají, i za sloužící otce i bratry naše; za ty, kteří vše opustili a v pustině přebývají; za uzdravení nemocných; za pokoj a odpočinutí, blahou památku a odpuštění hříchů všem dříve se odebravším *zesnulým* pravoslavným otcům a bratrům našim, zde i všude jinde pochovaným; za osvobození zajatých, i za bratry naše ve službách jsoucí, a za všechny slouživší a sloužící ve svatém chrámě tomto, rceme:

Věřící: Hospodi, pomiluj. (50×)

Kněz: Ještě modlíme se, aby ochráněno bylo město toto [byla ves tato] i svatý chrám tento [monastýr tento] a všechna města a země od hladu, moru, zemětřesení, potopy, ohně, meče, vpádu cizozemců a občanské války; aby milostivý a přístupný k našim

modlitbám byl blahý a lidumilný Bůh náš a odvrátil od nás veškerý na nás uvalený hněv a vysvobodil nás od přicházejícího spravedlivého trestu svého a smiloval se nad námi.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz: Ještě modlíme se, aby Hospodin Bůh vyslyšel hlas modlitby nás, hříšných, a smiloval se nad námi.

Věřící: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz může tiše vzpomínat živé i zesulé.

Kněz: Vyslyš nás, Bože, Spasiteli náš, naděje všech končin země i těch, kteří jsou daleko na moři; a milostiv, milostiv budiž, Vládce, ke hříchům našim a smiluj se nad námi. Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Kněz: Pokoj všem.

Věřící: I duchu tvému.

Kněz: Skloňme hlavy své před Hospodinem.

Věřící: Před tebou, Hospodine. (*Všichni skloní hlavy*)

Kněz: (*hlasitě*)

Vládce mnohomilostivý, Pane Ježíši Kriste, Bože náš, na přímluvy nejčistší Vládkyně naší, Bohorodice a vřdycy Panny Marie, mocí uctívaného a životodárného kříže, s přispěním úctyhodných nebeských beztělesných mocností, důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků i ctihodných a bohonosných otců našich; svatých našich otců, velikých učitelů celého světa a světitelů Basila Velikého, Řehoře Theologa a Jana Zlatoústého, svatého otce našeho Mikuláše, arcibiskupa Myr Lykejských, divotvorce, svatých apoštolům rovných Cyrila a Metoděje, učitelů slovanských, svatého zbožného knížete Rostislava Moravského, svatého mučedníka a knížete českého Václava a svaté mučednice kněžny Ludmily, ctihodných a bohonosných otců našich, Ivana, poustevníka českého, a Prokopa Sázavského, světitele mučedníka Gorazda Českého a Moravsko-slezského, světitele

vyznavače Alexije Karpatského, svatých a spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, svatého (*jméno svatého, jehož jest chrám a jehož je svátek*) i všech svatých svých učíň modlitbu naši sobě příjemnou, daruj nám odpuštění hříchů našich, ochraň nás záštitou křídel svých, zapuď od nás každého nepřítel a odpůrce, daruj mír životu našemu, Pane, smiluj se nad námi i nad světem svým a spasiž duše naše jako blahý a lidumil.

Věřící: Amen.

(Konec litijní ektenie)

Žalmista: čte **stichiry na stichovně** (v sobotu večer z osmihlasníku dle nastupujícího hlasu; ve všední den z osmihlasníku podle vládnoucího hlasu a dle dne v týdnu. U svátků a zvláště významných svatých (svatí s polyjelejem či s bděním) – není-li však sobota večer – z mineje. U svátků Páně z dvanáctera jen z mineje (i v sobotu večer). Je-li velikopostní či popaschální doba, viz triod).

Žalmista: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Následuje **zpěv svatému z mineje**, případně ze služby svátku nebo z triodu, **pokud tam je uveden**.

Žalmista: I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Následuje **bohorodičen** podle typiku z osmihlasníku dle panujícího hlasu (když nemá svatý »Slávu«) či bohorodičen z osmihlasníku dle hlasu »Slávy« (u zvláště významných svatých se použije bohorodičná nedělní stichira dle hlasu »Slávy«). Ve všední den – bohorodičen z osmihlasníku dle hlasu »Slávy« a dne v týdnu (není-li Sláva, tedy dle hlasu panujícího a dne v týdnu). V případě všech svátků z dvanáctera se bere i v sobotu večer z mineje ze služby svátku. Je-li velikopostní či popaschální doba, viz triod.

Věřící: (zpívají chvalozpěv Simeonův)

Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého, podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spasení tvé, které jsi připravil před obličejem všech lidí, světlo ke zjevení pohanům, a slávu lidu svého israelského.

Žalmista: Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný smiluj se nad námi. (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Presvatá Trojice, smiluj se nad námi... (Viz na začátku.)

Hospodi, pomiluj. (3×) Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Otče náš...

Kněz: Neboť tvé jest království, moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Po Otčenáši následují **tropary podle typikonu** (zpívá žalmista)

☞ Postup troparů v sobotu večer (na velké večerní):

Tropar nedělní (z osmihlasníku dle nastupujícího hlasu)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Dále **tropar z mineje** (hlavnímu svatému toho dne), případně ze služby svátku nebo triodu.

I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Poté »bohorodičen« – tj. **závěrečný (tzv. propustný) nedělní bohorodičný tropar** z osmihlasníku podle hlasu předcházejícího troparu. V době před- a po-sváteční – tropar svátku.

Shrnuto pro většinu případů: Na velké sobotní večerní (která se vztahuje už k neděli) se začíná zpívání troparů nedělním troparem z osmihlasníku (o Vzkříšení), pak »Sláva...« a tropar prvnímu svatému, potom »I nyní...« a závěrečný bohorodičen z osmihlasníku podle hlasu »Slávy« (tzv. nedělní „propustný“).

* **Na velké večerní bez litíje a bez bdění se pokračuje propuštěním.**

☞ Postup troparů v předvečer všedního dne (na všednodenní večerní):

Tropar světci toho dne (z mineje)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu.

Dále **jiný tropar z mineje**, případně ze služby svátku nebo triodů, **pokud tam je uveden**. Nebo tropar druhému světci dne.

I nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Poté **bohorodičen z mineje nebo tropar svátku** (je-li předsváteční či posváteční doba), případně z triodů; pokud tam není uveden, tak se bere závěrečný (tzv. propustný) bohorodičen z osmihlasníku podle hlasu troparu svatého nebo svátku.

☞ Má-li v obyčejný všední den svátek jeden tzv. „malý“ svatý, tak se zpívá tropar tohoto svatého, pak »Sláva...« a hned »I nyní...« a propustný bohorodičen podle hlasu troparu svatého.

Mají-li ve všední den svátek dva malí svatí, tedy se zpívá tropar prvního svatého, pak »Sláva...« a tropar druhého svatého, poté »I nyní...« a bohorodičen podle hlasu »Slávy« a dle dne v týdnu.

Má-li ve všední den svátek větší svatý, tak se zpívá tropar svatého, »Sláva...« »I nyní...« a bohorodičen „propustný“ z osmihlasníku podle hlasu »Slávy« a dle dne v týdnu.

* **Na všednodenní večerní se na tomto místě po troparech pronáší zkrácená ektenie vroucí, která tudíž začíná až od: »Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého...«; po čemž následuje propuštění.**

☞ *Svátky. Má-li ve dny po—so svátek zvláště významný svatý (s polyjelejem nebo s bděním), tak se koná velká večerní a zpívá se tropar svatého, »Sláva...« »I nyní...« a z osmihlasníku bohorodičen „propustný“ nedělní podle hlasu troparu svatého (koná-li se litije, viz níže rád troparů při požehnání chlebě).*

☞ *O velkých svátcích z dvanáctera se slouží velká večerní (nikoliv všednodenní) a vše zpívá jen dle sváteční služby (i v neděli).*

☞ *Koná-li se litije či bdění, pak po Otčenáši následuje požehnání chlebě. Nejprve se zpívají tři tropary a poté kněz čte modlitbu, jak je uvedeno níže.*

Tropary pro požehnání chlebě, vína a oleje:

Věřící zpívají **tropary příslušného svátku** a (nebo) „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Vždy celkem 3 tropary – **bez »Sláva...« »I nyní...«**).

☞ *V neděli, na niž připadá svátek významného svatého (s polyjelejem), se zpívá „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (3×).*

V neděli, na kterou připadá svátek zvláště významnějšího svatého (s bděním), se zpívá „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (2×) a tropar svatému (1×).

☞ *Doporučená úprava typikonu pro výše uvedené dva nedělní případy – jestliže se po velké večerní nekoná i jitřní, je vhodné zpívat takto: ① tropar nedělní z hlasu, pak ② tropar velkému svatci toho dne a nakonec ③ „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (Každý 1×)*

☞ *Má-li ve dny po—pá svátek významný svatý (s polyjelejem nebo s bděním), pak se zpívá tropar svatého (2×) a „Raduj se, Bohorodice Panno...“ (1×).*

☞ *O všech svátcích z dvanáctera se tropary zpívají dle sváteční služby (3× tropar svátku – ve všední dny i v sobotu večer).*

Raduj se, Bohorodice Panno, milostiplná (blahodatná) Maria, Pán s tebou; požehnaná ty mezi ženami a požehnaný plod lůna tvého, neboť jsi porodila Spasitele duší našich.

Kněz: K Hospodinu modleme se!

Věřící: Hospodi, pomiluj.

Kněz: (žehnaje jedním z chlebě, říká modlitbu k požehnání)

Pane, Ježíši Kriste, Bože náš, jenž jsi pět chlebě požehnal a pět tisíců jimi nasýtil, sám požehnej chleby tyto, pšenici, víno a olej (*ukazuje pravici*) a rozmnož je v tomto městě [tomto monastýru, této vesnici] a v celém světě svém; posvěť věrné, kteří z nich okusí. Neboť ty žehnáš a posvěcuješ veškerenstvo, Kriste, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věků.

Věřící: Amen. Budiž jméno Hospodinovo blahosloveno, od nyní až na věky. (3×)

(Podobně jako v závěru Božské liturgie.)

*Pokud je jen litije (bez bdění), pak může ihned následovat propuštění.
Koná-li se bdění, následuje vždy ještě část žalmu 33. / 34.:*

Blahosloviti budu Hospodina každého času, budiž vždycky chvála jeho v ústech mých.

Hospodinem se chlubití bude duše má, ať to slyší pokorní²⁵ a zradují se.

Velebte Hospodina se mnou, jeho jméno společně vyvyšujeme.

Vzýval jsem Hospodina a vyslyšel mne, a ode všech soužení vysvobodil mne.

Přistupte k němu a osvíceni budete, vaše tváře nebudou zahanbeny.

Tento ubožák volal a Hospodin ho vyslyšel, ze všech jeho soužení ho zachránil.

Anděl Hospodinův se vyzbrojí, aby držel hlídku okolo těch, kdož se *Boha* bojí, a bude je bránit²⁶.

Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin. Blažený člověk, který v něho skládá naději.

Mějte bázeň před Bohem všichni svatí jeho, neboť nic neschází těm, kdož se ho bojí.

Bohatí budou strádat a hladovět, ale těm, kdož hledají Hospodina, nic dobrého nebude scházet.

Kněz: Požehnání Hospodinovo na vás, blahodatí (milostí) a lidumilností jeho, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Žalmista: Amen. Sláva na výsostech Bohu...

Dále čte žalmista šestižalmí (což je začátek jitřní, kterou bdění pokračuje).

Propuštění:

Kněz: **Velemoudrost!**

Věřící: Požehnej!

Kněz: **Požehnan jest Kristus, Bůh náš (Jsoucí), vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.**

Věřící: Amen. Upevni, Bože, svatou pravoslavnou víru a pravoslavné křesťany na věky věkův.

Kněz: **Přesvatá Bohorodice, spasiž nás!**

Věřící: Tebe nad cherubíny ctěnější a nad serafíny bez přirovnání slavnější, bez porušení Boha Slovo porodivší, pravou Bohorodici velebíme.

Kněz: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě!

Věřící: Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, i nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.
Hospodi, pomiluj (3×). Požehnej!

Kněz: *(modlí se zakončení)*

(V neděli: Vstavší z mrtvých) Kristus, pravý Bůh náš na přímluvy přečisté Matky své, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatého *(jméno svatého, jehož jest chrám)*, svatého *(jméno)*, jehož památku dnes slavíme, svatých Cyrila a Metoděje, apoštolů a učitelů slovanských, svatého zbožného knížete Rostislava Moravského, svatého mučedníka a knížete českého Václava a svaté mučednice kněžny Ludmily, svatých ctihodných a bohonosných otců našich, Ivana, poustevníka českého a Prokopa Sázavského (svatých mučedníků Jana a Jeronýma), světitele mučedníka Gorazda Českého a Moravsko-slezského, světitele vyznavače Alexije Karpatského, svatých a spravedlivých rodičů²⁷ Jáchyma i Anny a všech svatých nechť smiluje se nad námi a spasí nás jako blahý a lidumil.

Věřící: Amen.

Někde je zvykem, že kněz při každé velké večerní žehná:

Kněz: Požehnaní Hospodinovo na vás, blahodati a lidumilností jeho, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Dle řeckého obyčeje kněz zakončuje:

Na přímluvy svatých otců našich, Pane Ježíši Kriste, Bože náš, smiluj se nad námi a spasíš nás.

Poznámka k řecké službě litije a žehnání chlebů

V Řecku vycházejí duchovní konat litiji z oltáře královskou bránou (na Rusi vycházejí severními vratky a královská brána je zavřena). Žehnají chleby (může jich být mnohem více než jen pět), víno (možno v lahvicích postavit vedle chlebů) a olej (i nádob oleje může být více); pšenici nepoužívají. Při modlitbě k požehnaní chlebů po slovech: „Povševť věrné, kteří z nich okusí,“ může kněz číst z lístečků jména pravoslavných křesťanů, za něž si věřící, kteří dary přinesli, přejí vykonat modlitbu. Dle zvyku první z požehnaných chlebů kněz posléze políbí a na závěr jím žehná shromážděný lid (může se pozdvihnout celá nádoba s chleby, vínem a olejem – tzv. litijník – požehnat s ním věřícím).

Odkazy a poznámky k postupu večerní:

- 1 Viz žalm 85. / 86. v. 17. Myslí se takové znamení, které přináší záchranu – viz např. znamení krve na dveřích Izraelitů v Egyptě, které zachraňovalo před andělem smrti, (sv. Athanasios) nebo znamení zpětného pohybu slunečního stínu (Iz 38,8)
- 2 Podivuhodně
- 3 Rozděluješ vody klenbou svou. Pokrýváš vodami své výsosti
- 4 jako vanutí vánku; nebo: jako duchy
- 5 Přesněji: neodchýlí se se na věky věkův
- 6 Studních, proláklínách, zřídlech
- 7 Jelenům
- 8 Přesněji: hadů
- 9 Přesněji: drak, had onen (leviatan) (Job 40,20[25]). Jiní uvádějí: kytovec, velryba. Myslí nějaká mořská obluda a současně i duchovní had = ďábel; je Bohem stvořen a ponížěn. Sv. Basil Vel., sv. Athanasios, bl. Theodoret, Augustin i Zlatoúst chápou hada jako zlého ducha a jeho boj s lidmi, časté vítězství nad nimi, ale i vítězství svatých nad ním v moři života.
- 10 Lekají se, plaší se, propadají zmatku – panice
- 11 Jsou tím znovu stvořeni (jako v prvých dnech stvoření světa; Gen 1,1–30). Bůh může dle své vůle vše zničit, a naopak vše znovu stvořit.
- 12 Jako kdysi Sinaj (Exod 19,18)
- 13 Dosl.: ustanov dveře k ohlídání mých rtů
- 14 Výmluv
- 15 Dosl.: s jejich vyvolenci (zvolenci; myslí se – představiteli)
- 16 Sjednocen, připočten
- 17 Napravuje
- 18 Slovní hříčka – milost (milosrdenství) a olej (v řečtině podobné); myslí se tím: spravedlivý nechť učí a napravuje, s hříšníky nechci nic mít.
- 19 Podobně jako v Num 16. kap.
- 20 Je mocná
- 21 U pekla
- 22 Tj.: nezbavuj mne života
- 23 Myslí se – kolem pastí i celou cestou života (sv. Athanasios, blaž. Theodoret a dal.).
- 24 Podle výkladového slovníku (Djačenko, str. 385) „opravdanie“ = zákon, ustanovení povinností (v Bibli většinou: Boží Zákon). Boží ustanovení (čili nejen příkázání Zákona, ale všechny biblické pokyny) k ospravedlnění a očistění hříšníka. Jedná se tedy o to, co ukazuje člověku cestu spravedlnosti. Překlad „Zákon“ je sice trochu zužující, ale koresponduje se „starozákonním rámcem“ večerní bohoslužby.
- 25 Přesněji: mírní
- 26 Dosl.: vysvobodí je
- 27 Dosl.: bohorodičů, boho-předků; tj. skrze přesv. Bohorodici jsou předkové vtěleného Boha.